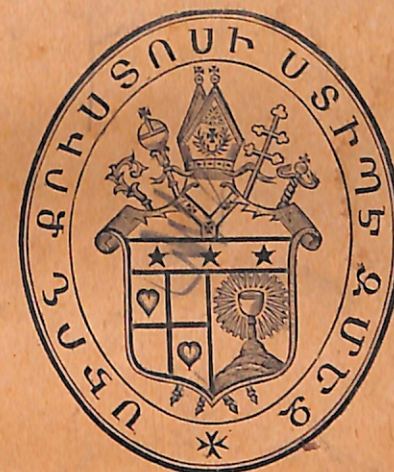

4732

282
P. 52

Հոգի

1911

34

ՀՈՎՈՒԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ՊԵՏՐՈՍԻ ԺԳ. ԹԵՐԶԵԱՆ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՊԱՏՐԻԱՐԻՔԻ ՏԱՆՆ ԿԵԼԻԿԻՈՅ

ՀԱՍՈՒՆԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ՀՈՌՎԱԾ

1911

2001

2001

282

P-52

2010

12
52

ՀՈՎՈՒԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ՊԵՏՐՈՍԻ ԺԳ. ԹԵՐԶԵԱՆ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՊԱՏՐԻԱՐԿԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

Մասրիսի Սուրբ Հաղորդութեան Համաժողովին Էտեւ

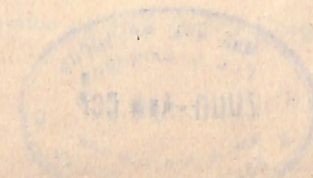
ի 26 - 29 Յունիսի

ՀԱՍՏՈՒՆԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ՀՈՌՎՄ

1911

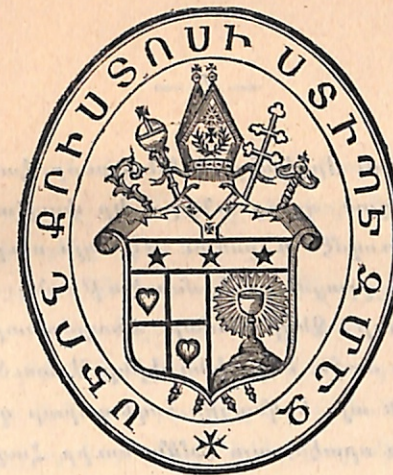
Ուրախացաւ զնացիս զեօռց
 Բաղա՛հ 'ի ինն շինեալ Յիսուս
 Յորմէ վըտակ շնորհաց հոսեմ,
 Զոգիս մարդկան ոռոգանեմ.
 Արքա՛ եւ մեզ 'ի ջրոյն կեմաց
 Հայցմամբ Հոգւոյն մաքրութեամբ,
 Զի բանաւոր երկիրքս քո
 Պաշարերցի 'ի փառքս քո:

Ներ-ի- Ե-ր-հ-ւ-մ

53500-ահ

40045-67

ՅԻՍՈՒՄԻ ԲԻՐԱՅՈՒՄԻ ԵԱՌԱՅ

ՊՕՂՈՍ ՊԵՏՐՈՍ ԺԳ. ԹԵՐԶԵԱՆ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՊԱՏՐԻԱՐԿ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՍՈՒՐԲ ԳԱՀԷՆ ՀՌՈՎՄԱՅ

Առ Արհի. Արքեպիսկոպոսունս, Եպիսկոպոսունս,
 եւ Գեր. Վարդապետս եւ առ հաւճօրէն բարեպաշտ
 ուղղափառ ժողովուրդն մեր,
 Ողջոյն եւ Աստուածաւանդ Օրհնութիւն.

Պատուական Եղբարք, եւ Սիրեցեալ Ողբակի.

Ամենատուրբ Հաղորդութեան հրաշալի խորհրդոյն ի պատիւ՝ Սպա-
 նիոյ Մայրաքաղաքի փառաւոր եկեղեցիներու բնակիչներուն խօսող պերճախօս ա-
 տենաբանները լսելէն ետեւ, այն հանգիսին ժամանակցելու համար աշխարհիս
 ամեն կողմերէն հոն եկող Եպիսկոպոսները, քահանաները եւ անհամար քրիս-
 տոնեաները տեսնելէն, Սպանիոյ Վեհ. Թագաւորին եւ արքայական բարե-
 պաշտ ընտանեաց եւ շէրմեռաֆ ժողովրդեան առ Ամենատուրբ Խորհուրդն
 Հաղորդութեան ունեցած կենդանի հաւատոյ հիմնալի ցոյցերու վկայ ըլլալէն
 եւ հացի ու գինւոյ պարզ տեսակներու խոնաֆ կերպարանքի ներքեւ ներկայ
 գտնուող եւ ճշմարտապէս կենդանի Քրիստոսի Թագաւորին յաղթական, ար-
 քայաւայել Թափօրին տկանատես ըլլալէն ետեւ, կ'ուզանք հաղորդելու ձեզի,

Պատ. Եղբարք և Սիրեցեալ Որդեակք, Ամենասուրբ Հաղորդութեան Համաժողովոյն Մեր սրտին ազգած զգացմունքը: Կը փութանք այս նամակս ուղղելու ձեզի դարձեալ Հռովմէն և ըսելու թէ այն սուրբ օրերուն մէջ՝ Դուք ամենքնիդ Մեր սրտին զգացմանց և մտածութեանց առարկայ էիք: Միշտ Ձեր վրայօք կը խորհէինք, Ձեզի համար անարժանաբար կ'աղօթէինք անմահ և անարատ Գառնին առջև և կը խնդրէինք Աստուծոյն որ ձեր իւրաքանչիւրին սրտին ազդուէին այն երկնային հոգեպարար զգացումներն որք բըղխած էին Յիսուսի սուրբ սրտէն, այս Ամենասուրբ Հաղորդութեան խորհուրդը հաստատած պահուն:

Ա.— Մեր այս նամակն չ'սկսած կ'ուզենք սիրոյ և շնորհակալութեան ողջոյն մ'ուղղել Սպանիոյ Վսեմ. Ծիրանաւորին, Արհի. Եպիսկոպոսաց, քրիստոսաւոր Թագաւորին և Թագուհւոյն և բարեպաշտ ժողովրդեան, որոնք քրիստոնեակայել զգացմամբ և հիւրասիրութեամբ ընդունեցին զՄեզ և պատուեցին, և տեսնելով մեր ամբողջ Նուիրապետութիւնն և Հայ—ուղղափառ Ազգն Մեր անարժան անձին վրայ՝ մեծ համակրանք վարուեցան և Թագաւորէն սկսեալ մինչև ցլետին քաղաքացի, հոգեւոր իշխանութեան ամենամեծ տիտղոսաւորէն մինչև վերջին կղեր ողջունեցին զձեզ և Մեր միջոցաւ ձեզի բարեմաղթութիւններ ըրին: Բարեպաշտ Թագաւորն Արքիմանտ ԺԳ. երբ այն չքեղ հանդիսութեան վերջին օրը, ամենասուրբ Հաղորդութիւնը իւր պալատան մէջ կ'ընդունէր Թագաւորական պատուով, և երբ յուզեալ շեշտերով իւր անձը, ընտանիքը, համայն Սպանիան կը նուիրէր Ամենասուրբ Հաղորդութեան և Յիսուսի Սուրբ Սրտին, փափագ յայտնեց և մաղթեց որ ամեն Ուղղափառ ազգեր նոյնը ընեն և Սպանիոյ ժողովրդեան կենդանի հաւատքը ամեն տեղ ծաւալի, ամեն սրտերու վրայ իւր փրկարար ազդեցութիւնը գործէ և ամեն ազգ և ժողովուրդ միանան Ամենասուրբ Հաղորդութեան սիրովը, ըստ Սաղմոսերգունին, « Է՛ք քաբէ և շէ՛ւյեւըւ շէ քնային եղբարք ի մասն »: (Սաղմ. ճլր. 1): Արգարե Մենք հոն աշխարհիս ամեն ուղղափառ ազգերը հաւատոյ միութեամբ ժողուած կը տեսնէինք. և այս սերտ միութիւնը Մեր սրտին այնչափ յուզիչ զգացումներ ազդեց որ կ'ստիպուէինք հոն ի խոր սրտէ կրկնելու սուրբ Պետրոս Առաքելոյն Թափոր լեռան վրայ ըսած խօսքը. « Տէր, քաբէք ի մեզ ասք լինել »: (Մատթ. ԺԵ. 4.): Սակայն անմիջապէս մեր ականջներուն հնչեց տէրունեան հրամանը, « Մե քրէք քնային ասք »: Վստն զի Ամենասուրբ Հաղորդութեան Համաժողովը լմնցած էր: Այն նմանը չտեսնուած հանդէսները վերջացած էին: Եւ ահա սուր համար պարտաւոր կը համարէինք զՄեզ՝ շնորհակալութեան և երախտագիտութեան զգացումներ յայտնել այն հիւրասէր ժողովրդեան, Մատրիտի Սուրբ Հաղորդութեան Համաժողովէն հտե, որովհետև նաև Քրիստոս Տէրն մեր, իւր մարմնոյ և արեան խորհուրդը այն փառաւոր

և զարդարուած վերնաստան մէջ հաստատելէն հտե շնորհակալութիւն մատոյց տանտիրոջ որ այն վայելուչ ընդարձակ բնակարանը իւր տրամադրութեան տակ դրած էր, « Լ քնային ելին »:

Բ.— Այդ հանդիսին Մեր սրտին մէջ թողուցած տպաւորութիւնը անմոռանալի է: Ուստի, Պատ. Եղբարք և Սիրեցեալ Որդեակք, կը փափաքէինք քանի մը խորհրդածութիւններ ընել անոր վրայ այս առթիւ:

Մի՛ կարծէք որ Ամենասուրբ Հաղորդութեան Համաժողովը կամ հանդէսը նոր դիւտ մըն ըլլայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ մէջ: Ո՛հ, առաջին անգամ այդ Համաժողովը սկսած է Երուսաղէմ, վերնաստան մէջ, Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի բացարձակ հրամանաւ, Աւագ Հինգշաբթի օր, « Նա քնային լինէր ասք մեք, . . անք պարտաւորեցէք զՁաբէն »: (Ղուկ. ԻԲ. 12.): Հոն ներկայ էին նոյն Յիսուսի շուրջը բոլոր առաքեալներն և ոգևորուած էին երկնային զգացումներով՝ այն առաջին Հաղորդութեան հանդիսի առջև: Մեր կենարար Փրկիչն այն օր իւր աստուածային սիրտը բացած ու յայտնած էր նմանը չի լսուած սքանչելի խրատներով, և իւր վերջին ճառը աւարտած էր Ամենասուրբ Հաղորդութեամբ, այսինքն իւր Մարմինը և Արիւնը բաշխելով ամենուն: Այն հաղորդութեան առաջին հանդէսն էր ուր մարդկային բնութիւնը տեսաւ երկնից վար իջնալը, Աստուծոյ մը մարդկային սրտերու վրայ առջի անգամ հանգչիլը: Ահա աւետարանը այն առաջին համաժողովին պատմութիւնը հետեւեալ բառերով կը վերջացնէ. « Լ քնային ելին »: (Մրկ. ԺԳ. 26.), փառաբանութեան երգը երգելով դուրս ելան: Դուք լաւ գիտէք որ այն օր Առաքելոց սիրտը լիցուած էր ուրախութեամբ, երախտագիտութեամբ և զոհողութեան ոգով: Այո՛, ուրախութեամբ լիցուած էր, վստն զի կը տեսնէին իրենց երկնային Վարդապետին աստուածային սիրտը ընդարձակօրէն բացուած, իրենց ալ ներկայ էին այն սիրոյ յորդառատ հեղեղներուն, այն հեղեղները համատարած սիրոյ անհուն ովկիանոս մը կազմած էին և Յիսուս այն սիրոյ ովկիանոսէն իրեն անձին կաթիլ մ'ամբամ չի պահելով, ամենը տուած էր իւր սիրելի աշակերտաց և ամբողջ աշխարհի, « որ վստն լինէր քաբէք քնային ելին և ի խորհուրդէն մեզ »: Այո՛, առաքելոց ուրախութիւնը անսահման պէտք էր ըլլալ վերջապէս ներկայ գտնուելուն համար այնչափ անգամ Աստուածային Փրկիչն բերնով խոստացուած հրաշագործութեան սքանչելի իրականացման. « Ես քնային ելին »: (Յովհ. Զ. 48.):

Գ.— Ահա այս սուրախութիւնն է որ մենք ալ կ'զգանք Մատրիտի հոգեւոր հանդիսութիւններէ վերջ, թէև հեռու մեր Աթոռէն և մեր սիրելի ժողովրդէն: Սակայն միշտ աղօթեցինք հոն ի խոր սրտէ և կը շարունակենք աղօթելու որպէս զի Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս մօտեցնէ այն երջանիկ օրը ուր մեր ամբողջ ազգը, ճանչնալով իւր կոչումը, Ամենասուրբ Հաղորդութեան

առջև ծնրադրէ յարգանք և ճշարիտ երկրպագութեան հոգւով: Աղօթեցինք որ Աստուած մեզի ալ պարգևէ այն մեծ մխիթարութիւնը որ մը կատարեալապէս ջերմեռանդ տեսնելու մեր ամբողջ ժողովուրդը, Ամենասուրբ Հաղորդութեան առջև, ինչպէս ուրախ եղանք տեսնելով Եւրոպիոյ առաքելական Եպիսկոպոսաց ուրախութիւնը և կատարեալ մխիթարութիւնը, երբ իրենց ճշմարտապէս ուղղափառ և սուրբ կրօնքի մէջ հաստատուած ժողովուրդը, այն քաղաքակրթեալ և բազմաթիւ սղղափարներն, հլու հնազանդութեամբ Սրբազան Քահանայապետին և իրենց հոգևոր Հովիւներուն սերտիւ փարած և Աստուածային սիրով տոգորուած, կենդանի հաւատքով Ամենասուրբ Հաղորդութեան երկրպագութիւն կ'ընէին: Հազարներով կը հաղորդուէին ամեն օր, հազարաւոր գիշերային այցելուներ Մատրիտի և բովանդակ Սպանիոյ եկեղեցիներու մէջ Ամենասուրբ Հաղորդութեան առջև կը հսկէին: Երեսուն հազարէ աւելի առաջին հաղորդութիւն առնող տղայք հրեշտակային անքիծ սրտերով մեր խորաններու Աստուածը կ'ընդունէին և Անոր մաղթանքներ կ'ուղղէին: Այո՛, ուրախ եղանք երբ հոն տեսանք հոյակապ եկեղեցիներու, մեծահարուստ պալատներու գեղեցկութեամբ զարդարուիլը, ամբողջ շէնքերու լուսաւորուիլը, փողոցներու մէջ կանգնուած յաղթական կամարները, հարսւտներու և արհեստաւորներու, գործաւորներու և պաշտօնեաներու, ու այլ և այլ յանձնաժողովներու իրարու հետ մրցիլը փառաւոր հանդէսներու պատրաստութեան համար, թագաւորէն սկսեալ մինչև յետին քաղաքացւոյն փոյթն ու եռանդը, Յիսուսի կենարար մարմնոյն հանդէսը պատուելու համար: Ամբողջ Սպանիոյ ժողովրդեան համար գեղեցիկ երգ մը պատրաստուած էր ի պատիւ երկնային թագաւորին, և երբ հիմնալի միաձայնութեամբ, թագաւորն և թաւուհին և հարիւր հազարէ աւելի ներկաներ այդ երգով կը թնթացնէին երկնից կամարը, ուրախութեան արցունքներ կ'իջնային իրենց Եպիսկոպոսաց աչքերէն: Աստուած՝ իմ ինչ՝ մխիթարութիւն, ինչ՝ սքանչելի հանգէս, ինչ՝ երկային ըզգացմունք:

թիւնը փառաւորելու, կը պահանջէ որ ի պատիւ իւր սուրբ Մարմնայն և Արեան շքեղ խորաններ կանգնենք ու զարդարենք, երկրպագուներ ժողովներ իւր շուրջը, յարգորենք բոլոր աշխարհքը յարգութիւն և սէր ցուցնելու Ամենասուրբ Հաղորդութեան, ահիւ և դողութեամբ Անոր ծառայութիւն ընենք, պատուենք անոր եկեղեցիները և խորանները, ուր հացի կերպարանքի տակ կը ծածկուի ինքն ոչ թէ միայն Մարդկութեամբ այլ և Աստուածութեամբը: Մարդկային ազգը՝ աւելի ի մասնաւորի խօսելու համար՝ Սպանիոյ ճշմարտապէս քրիստոնեայ ժողովուրդը գիտցաւ համապատասխանել այս Աստուածային փափագանաց՝ տեսնելով իւր Աստուծոյն այնչափ խոնարհիլը, ոչնչանալը նոյն Ամենասուրբ Խորհրդոյն մէջ, խանդավառեցաւ, այնչափ սէր զգաց սրտին մէջ որ Հաղորդութեան մէջ ծածկեալ Աստուծոյն հարուստ և իրօք թագաւորական զահ մը պատրաստեց: Չենք կրնար մոռնալ այս արքայական կառաց և թագաւորական ոսկեղէն Գահին փառաւորութիւնը, որ Մատրիտի փողոցներու մէջ իր վրայ տարաւ Ամենասուրբ Հաղորդութիւնը: Այս արքայական հարուստ Գահը հաստատուած էր չորս մեծ անիւներու վրայ և կը յառաջանար բլրակի մը պէս, ընդարձակ պողոտաներու մէջ երկու կողմ շարուած զօրաց և հրամանատարներու մէջ տեղէն, վեհ շարժմամբ մը, որու մղիչ և շարժիչ կարգուած էին Սպանիոյ Բարեգործական հաստատութեանց զահերէց 12 պատուաւոր աշխարհական անձնաւորութիւնք: Այդ ժողովրդեան կենդանի հաւատքը և վառ սիրտը փառաւոր սրահի մը վերածած էր մայրաքաղաքի պողոտաները, այն գեղեցիկ և ընդարձակ փողոցները, այն սքանչելի հրապարակները: Վերջապէս այն թագաւորանիստ քաղաքն և ամէն բան ամբողջապէս Ամենասուրբ Հաղորդութեան նուիրուած էր: Գեղեցիկ արհեստներու արտագրութիւնք, այն հրաշակերտ պալատներու և տուններու առջև պարգուած մետաքսեայ հիւսուածքներն. ազգային ամեն առատածեռնութեան գործքեր գիւտեր ամենասուրբ Հաղորդութեան համաժողովոյն տրուած էին: Սրբութեան թափօրի միջոցին ամեն կողմանէ կը գոռային ահագին ձայներով հարիւրաւոր թնդանօթներ, տիեզերաց թագաւորին և Արարչին գալուստը և անցքը աւետելով: Երաժշտութեան անթիւ անհամար գործիքներ փոքրիկ մանկանց հրեշտակային ձայներուն և ուսանաններու միացած, քաղաքին ելեւելի կեդրոններու մէջ քաղցրանուագ երգերով կ'ողջունէին Յիսուս թագաւորին յաղթանակը. « Ուսանա՛, օրհնեալ եկեալ յանուն Տեսուն. օրհնու թիւն որդւոյ Դաւթի, ուսանա՛ ի բարձունս »: Ամեն տեղ, ամեն վայրկեան շարունակ օրհներգութիւնք, շարունակ փառաբանութիւնք, յարատեւ ծափահարութիւնք կը լսուէին. բարձր չէնքերէն անընդհատ կը տեղային ծաղիկներ և անուշահոտութիւնք, ժողովրդեան խանդավառութիւնը երբեմն այն աստիճանի կը հասնէր որ ո՛չ թէ միայն բացօդեայ տեղեր այլ և եկե-

դեցինքու մէջ կեցցէնքու և ծափահարութիւններով կ'ողջունէին Յիսուսի, Ամենասուրբ Հաղորդութեան, Սրբազան Քահանայապետի Անուններն: Պատկեալ գլուխներ Ամենակարող Յիսուս Աստուծոյն առջև մինչև գետին կը խոնարհէին: Պետական պաշտօնեայք, Հրամանատարք բանակաց և սպարապետք ի ծունր իջեալ կ'աղօթէին, հազարաւոր զօրքեր խոնարհեցուցած մինչև գետին իրենց զէնքերն և սուրերն, պատուով և յարգանք մինչև ի հող կ'իջեցնէին նաև իրենց ճակատն: Այսպէս այն անմոռանալի հանդէսը որու երեք օր շարունակ ներկայ գտնուելու բաղդն և պատիւն ունեցանք, և որու փառքը հարիւրապատիկ աւելի մեծցուց տրքայական ընտանեաց և նախարարաց ներկայութիւնը ընդհանուր աշխարհքին մեծ դատ մը, մեծ ուրախութիւն մը և մեծ յոյս մը եղաւ:

Այո՛, Պատ. Եղբարք և Սիր. Որդեակք, այն ատեն կը մտածէինք որ թէև մենք ազգաւ, լեզուաւ, սովորութեամբ, արարողութեամբ այն ժողովրդէն տարբեր բայց ժամանակին անոնց հետ ունեցած շատ մը յարաբերութիւններու քաղցր յիշատակէն զատ, կաթողիկէ և Հռովմէական Ս. Հաւատքը աւելի նուիրական և անքակտելի կապերով միացուցած է զմեզ այն դիւցազն Ազգին հետ: Նոյն է անոնց հետ մեր հաւատքը Ամենասուրբ Հաղորդութեան մասին, Սուրբ Աստուածածնայ հանդէպ, Հռովմայ Սրբազան Քահանայապետին կարգաւոր իրաւարանական իշխանութեան պէտք եղած կատարեալ հնազանդութեան նըկատմամբ և ամեն հաւատալեաց մէջ. այո՛ անոնց հետ մեր սուրբ հաւատոյ միութիւնը բացայայտ է: Այն երկրի սուրբերն ալ մեր սուրբերն են, մեր բարեխօսներն են. Սպանիա ծնած են Ս. Տօմինիկոս, Ս. Իգնատիոս Լոյոլա, Ս. Ֆրանչիսկոս Պօրճիս, Ս. Թերեզա և այլք, որոնց քարոզութիւնները, գրութիւնները և առաքինութիւնները մինչև մեր հասարակութեան անհատները հասած և շատ մը հոգեւոր պտուղներ, գովելի արդիւնքներ յառաջ բերած են և բարիքներ ըրած են մեր մէջ: Մեր Հասարակութիւնը իրաւամբ կը պարծենայ կաթողիկէ հաւատով ոչ թէ միայն Սպանիոյ այլ և ամբողջ Եւրոպիոյ ամեն քաղաքակիրթ ազգաց հետ ի հաւատս ունեցած միութեան համար: Եւ ահա այս միութիւնը մեծ պարծանք և զգուշութեամբ և ամեն նայն ճշդութեամբ պահելու պարտաւոր են:

Ե. — Սակայն, ինչպէս ըսինք, Համաժողովը ընցած էր, և պէտք էինք դուրս ելլել այն զարդարուն վերնատնէն, ըստ Աւերատանի. « Եւ քահայեալ ելին »: Եթէ լաւ մտածենք Առաքեալներու վրայ, կը տեսնենք որ անոնք այն առաջին համաժողովէն դուրս ելած ժամանակնին՝ անմըջապէս Յիսուսի հետեւեցան, և անոնց սիրտը սիրոյ և զոհողութեան զգացումներով լեցուած էր: Մատնութեան մէկ գաղափարն անգամ Առաքելոց սրտին սարսուռ կ'ազդէր. ամենքն ալ կը խռովէին. ամենուն անուան Սուրբ Պետրոս Աստուածա-

յին վարդապետին ըսած էր. « Ընդ քեզ պարսապ էմ մինչև ի մահ. » Զկ. իբ. 33): Բոլոր Առաքեալներն ալ նոյն տրամադրութեան վրայ էին: Բայց առաջ, այս խոստումը, այս տրամադրութիւնը պարապի ելաւ. այսու ամենայնիւ այս ալ ստոյգ է որ անգամ մը որ Առաքեալները շնորհքի մէջ հաստատուեցան, ուրախութեամբ սրտի վազեցին դէպ ի մարտիրոսութիւն, ի սէր այն Աստուծոյն զոր ընդունած էին Աւագ հինգշաբթի օր, վերնատան մէջ, առաջին Հաղորդութեամբ: « Զի «էր» Քրիստոսի «պիտէ» զէն » . կը գոչէր ամենուն կողմանէ Պօղոս Առաքեալ. (Բ. Կորն. Ե. 14.): Այս զոհողութեան ոգւոյն մենք ամենքնիս ալ մասնակից եղած ենք. արդէն երբ սուրբ Մկրտութեան խորհուրդն ընդունած ժամանակնիս մեր կնքահօր բերնով խոստացանք և երգում ըրինք ամեն բանէ հրաժարելով Յիսուսի հետեւելու: Ասկից զատ, այս անգամ մենք ալ ձեր անուան և ձեր կողմանէ այն փառաւոր համաժողովոյ մէջ Ամենասուրբ Հաղորդութեան միշտ մօտ ապրելով, միշտ զայն ճաշակելով, այն վերնատունէն դուրս ելանք հաստատ առաջադրութեամբ և խոստումներ ըրինք անդրդուելի կամքով միշտ մեր Աստուծոյն պատկանելու, և միշտ և ամեն տեղ անոր հետեւելու ձեզի հետ ի միասին, մինչև ի մահ: Այո՛, Պատ. Եղբարք և Սիրեցեալ Որդեակք, ձեզի հետ ասկից ետեւ պիտի նմանինք Առաքելոց, պիտի հետեւինք Յիսուսի, ջերմեռանդ և ուղղափառ ժողովուրդներու պէս. մենք ալ մեր հայրենեաց մէջ, մեր եկեղեցիներու մէջ, մեր ընտանեաց մէջ պիտի շարունակենք փոռարանելու մեր Յիսուս Փրկիչը, զայն սիրելու, Անոր երախտագէտ մնալու և մեր կեանքն անգամ Անոր նուիրելու: Ամեն անգամ որ ժողովինք եկեղեցի Սուրբ Պատարագի առթիւ, պիտի մտածենք թէ Ամենասուրբ Հաղորդութեան համաժողովոյն կը մասնակցինք, Յիսուսի հետ, Առաքելոց հետ, քրիստոնեայ Ուղղափառ ժողովրդեան հետ. հոն ահիւ և զոհողութեամբ ներկայ պիտի գտնուինք ահաւոր խորհրդոյ սրբազորման, Սուրբ Պատարագի: Եւ երբ եկեղեցիէ դուրս չ'եկած երգենք ի միասին այս սքանչելի սաղմոսը, այս գոհութեան աղօթքը զոր երգած էին Առաքեալներ ընթրիքէն ետեւ. « Օրհնեցիք զՏէր յաֆնայն խաճ, յաֆնայն խաճ, Օրհնեցիք ի մեզն ի բերան իմ » (Սղ. լգ. 2.): մեր աչքին առջև պիտի բերենք Յիսուսի և իւր Աշակերտաց ամփոփ և զգածուած վերնատունէ դուրս ելլելին. « Եւ քահայեալ ելին » . պիտի մտածենք ամենուն ալ լուութեամբ Յիսուսի հետեւին մինչև Գիթսեմանի, ուր մեր սիրելի Փրկիչը մահուան սոսկալի հողերու, վիշտերու և տազնապններու մէջ արիւն քրանեցաւ: Այո՛, Ամենասուրբ Հաղորդութիւնը, սուրբ Պատարագը կը միացնեն զմեզ Յիսուսի Քրիստոսի հետ, որ մեր սիրոյն միակ նպատակն է. կը միացնեն զմեզ Անարատ Յղացեալ Կոյս Մարեմայ հետ, որ մեր երկնային Մայրն է. կը միացնեն զմեզ նաև Սրբազան Քահանայապետի հետ, որ մարդացեալ Յիսուսի և Հաղորդու-

Թեան Աստուծոյն ճշմարիտ Փոխանորդն է աշխարհիս վրայ. և այսպէս Ամենասուրբ Հոգորդութիւնը, սուրբ Պատարագը հաստատ կը պահեն զմեզ կաթողիկէ սուրբ հաւատքի մէջ:

2. — Ամենասուրբ Հոգորդութեան մտածմունքը անբաժանելի է նաեւ Քրիստոսի, խաչի և Գողգոթայի մտածմունքէն. վասն զի Յիսուս Քրիստոս վերնատունէն ելլելով զնաց անմիջապէս իւր չարչարանաց սրբավայրերուն, իւր Աշակերտաց հետ: Այսպէս Ամենասուրբ Հոգորդութեան հոգեւոր միութարութիւններէն ետեւ, այս կենաց մէջ, յաճախ կը յաջորդեն չարչարանաց դառն բաժակները մեր ամենուն համար, մանաւանդ ճշմարիտ Աստուածպաշտութեամբ ապրիլ ուղղիներուն համար, ըստ Առաքելոյն. « Ամենեքին որ կամիցին Աստուածպաշտութեամբ կեալ ի Քրիստոս, ի հաշտման կացցեն » . (Բ. Տիմ. Գ. 12.): Միթէ չե՞նք գիտեր որ նոյն իսկ մեր մայրը Եկեղեցի, մեր հայրը Սրբազան Քահանայապետ և մեր Հասարակութիւնը, մանաւորապէս մեր հայ կաթողիկէ Եկեղեցին այսօր Քրիստոսի իւր չարչարանաց տապնապներով կը տառապին: Որչա՞փ Պիղատոսներ, Հերովդէսներ կան աշխարհիս վրայ, որ կ'ուզեն օրինաւոր իշխանութիւնն ոտնակոխ ընել տալով, զմեզ Յիսուսէ բաժնել Քրիստոսի Փոխանորդէ Սրբազան Քահանայապետէ զմեզ հեռացնել, և զմեզ յաւիտենական մահուան դատապարտել: Ահա Տեառն Մերոյ, Յիսուսի Քրիստոսի խօսքին համաձայն փորձիլն անկեղծեմ կ'աշխատի, խաւրաղ ընտելաներն իբրեւ զգորեան. (Ղ. իբ 31.): Ուստի, այս վտանգով լի պարագաներու մէջ պէտք է որ ամեն քրիստոնեայ իր պարտքը լու ճանչնայ և կատարէ, որպէս զի Աստուծոյ ահաւոր դատաստանի առջև պարտաւոր չի մնայ: Իսկ մեր Հասարակութեան գալով, մենք Աստուծոյ շնորհաց և ողորմութեան ապաւինելով վստահ ենք որ անխնայ անդրդուելի պիտի մնայ իւր հաւատքին մէջ, և դժոխային թշնամին պիտի չի յաջողի անոր վերջին հաբուածը տալու: Մեր Հասարակութիւնը, ապահով ենք, Հռովմայ Սուրբ Գահէն պիտի չի գատուի. մեր ժողովուրդը Սրբազան Քահանայապետի հրամաններուն, տրամադրութեանց ու յորդորանաց հնազանդ պիտի մնայ. մեր ժողովուրդը պիտի դիմանայ նաեւ հալածանքներուն ըստ նախանձելի օրինակի մեր Սուրբ Նախնեաց:

Ո՛հ, ըսէք Մեզի, կարելի՞ է արդեօք կաթողիկէ Քրիստոնեայ անձ մը չվշտանայ, չցաւի տեսներով այսչափ թշնամիներու խուսբը Աստուծոյ դէմ, Եկեղեցւոյ դէմ: Եթէ սերնն անզգամութեան չոր օրինակը աշխարհիս վրայ ամեն տեղ տարածուած է, մենք ալ անոր առջև իբր անմատչելի պատուար դնելու ենք մեր հաւատքը, մեր սէրը, և եթէ հարկ ըլլայ նաեւ մեր արիւնը: Կը պատմուի Բ. Թագ. գրքին մէջ թէ երբ Արիստոյի իւր հօրը Դաւթի դէմ ապստամբեցաւ, Յովսէփ անոր սիրտը վիրաւորեց երեք նետերով: Աւագ,

քանի՞ Արիստոյի ապստամբած են իրենց հօրը դէմ, իրենց Աստուածային Հօրը դէմ, որ երկինքն է, իրենց հօրը դէմ, Սրբազան Քահանայապետի դէմ, որ երկրիս վրայ Աստուծոյ Փոխանորդն է: Երանի՛ թէ կարենայինք մենք ալ մեր եղբայրական ձեռքով ապստամբ զաւակաց սիրտը վիրաւորել երեք հոգեւոր հարուածներով, այսինքն, Ամենասուրբ Հոգորդութեան, Յիսուսի Ամենասուրբ Սրտին և Սուրբ Աստուածածնայ սիրով: Երանի՛ թէ երկնային կենաց այս երեք հարուածները բաւական ընդարձակ վէրքեր բանալով մեր մուրեակ զաւակաց սրտին մէջ, զանանք Աստուածային ողորմութեան ճամբուն առաջնորդէին:

Է. Ուրեմն, Ամենասուրբ Հոգորդութիւն, Յիսուսի Ամենասուրբ Սիրտը և Կոյս Մարիամ Աստուածածին, ահա մեր ձեռքը երեք ամենազօրաւոր զէնքեր, մեզի համար ամենանուիրական երեք ջերմեռանդութիւններ: Բայց Անուն մ'ալ կայ որ այս երեք ջերմեռանդութիւնները կը միացնէ իրարու, զանոնք արդիւնաւոր կ'ընէ և քրիստոնէական հոգին կենդանի կը պահէ: Այս է Սրբազան Քահանայապետը Պիոս Ժ. որ է կենդանի և ճշմարիտ փոխանորդ Փրկչին մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Վասն զի, Նա հիմն է Եկեղեցւոյ. « Դու եւ վե՛ր, և է վերայ » . (Մատթ. 16: 18): Ինչպէս որ անկարելի է առանց հիման շէնքի մը հաստատութիւնը, այսպէս առանց Սրբազան Քահանայապետի անկարելի է կատարեալ հաւատք ունենալ և Քրիստոսի Եկեղեցւոյն կենդանի անդամ ըլլալ և կազմել այն խմանալի և հոգեւոր շէնքը. և գիտենք ու կը հաւատանք որ, ո՛վ որ այն սուրբ Հիմէն կը զատուի Քրիստոսէն ալ կը բաժնուի:

Ուստի եթէ երբէք Ս. Եկեղեցիէ դուրս ալ կարենան իսկ գտնուիլ, վերոյիշեալ երեք ջերմեռանդութիւնք և այլ հաւատալիք, բայց ստոյգ է որ, Աստուածային հիմէն և կենդանութեան հիւթէն բաժնուած ըլլանուն, զուրկ կը մնան ճշմարիտ, յարատեւ բարեպաշտութեան հոգիէն, որ ըստ օրէ կը տկարանան հոգեկան կենդանութեան մէջ և անպտուղ կը մնան բուն ծառէն կտրուած և բաժնուած ճիւղերուն պէս: Ահա ասոր համար մեր առաջին պարտաւորութիւնն է, Սրբազան Քահանայապետի կատարեալ ու անպայման հնազանդութիւն, որդիական սէր, և Անոր Ս. անձին և վարդապետութեան ջերմեռանդ յորում: Առանց այս հաւատոյ, և առանց այս սիրոյ և յարումի անկարելի է հոգեւոր փրկութիւն. վասն զի Նա կը ներկայացնէ զՔրիստոս, Նա է միութեան կապը հիմն Եկեղեցւոյ և հոգեւոր կենաց ակնադրելը: Յիսուս Քրիստոս իւր ոչխարներն ու գառնուկները մի միայն Սուրբ Պետրոսի և Անոր յաջորդներուն յանձնած է. և ահա այս հաւատքով և տրամադրութեամբ միայն կրնանք ճշմարտապէս ջերմեռանդ ըլլալ Ամենասուրբ Հոգորդութեան, և յաճախ կը հաղորդուինք, ասով միայն բարեպաշտ կըր-

նանք ըլլալ Յիսուսի Սուրբ Սրտին և Սուրբ Կոյս Մարիամ Աստուածածնի:

Ը. — Սակայն Յիսուս Քրիստոս չի կրնար անշատ մտածուիլ Գողգոթայէն: Նա ինչպէս ըսինք, Ամենասուրբ հաղորդութիւնը հաստատելէն ետե Գողգոթա ելաւ, և հոն աւարտեց իւր աստուածային կեանքը խաչին վրայ: Այսպէս կ'ուզէ որ մենք ալ Ամենասուրբ Հաղորդութեան յիշատակին միացնենք իւր չարչարանաց մտածականը, և իրեն նմանինք: Ո՛հ, Յիսուսի սրչափ հաճելի են իւր չարչարանաց ջերմեանդներն: Այս պատճառաւ կ'աղաչենք ձեզի Պօղոս Առաքելոյն հետ. հաղորդակից ըլլալու Յիսուսի չարչարանաց: Որչափ կը բաղձայինք որ մեր ամէն եկեղեցեաց մէջ « ճանապարհ խաչի » ջերմեանդութիւնը հաստատուէր, և մեր ժողովրդեան մեջ այս բարեպաշտութիւնը ընդհանրանար, որ այնչափ ներողութիւններով ճոխացած է: Առաջին ճանապարհ խաչին՝ Քրիստոս Տերն մեր ըրած է իւր ցաւագին Մօրը և իւր աշակերտաց հետ, Գողգոթի սյի ճամբուն վրայ, Երուսաղէմի մէջ: Արդէն մեր Երջանկայիշատակ Նախորդներն մեր թէմերու և առաքելութեանց շատերուն մէջ այս գովիլի և յոյժ օգտակար ջերմեանդութիւնը ի վաղուց հաստատած և անկից ինչ՝ մեծ հոգեւոր բարիքներ քաղած են: Երբ մեր այս իղձը կատարուի, այն ատեն պիտի տեսնենք Աւագ Հինգշաբթիի Սուրբ Հաղորդութեան Համաժողովոյն արդիւնքն. որ է Յիսուս Քրիստոս խաչի վրայ գամուած և անոր Ամենասուրբ Սիրտը բացուած զինուորին գեղարդեամբ, խաչի ստորոտը կեցած է Անարատ Յղացեալ Կոյսը, կը հրաւիրէ զմեզ Ամենասուրբ Հաղորդութեան և խաչեալ Յիսուսի առջև. հոն է նաև Ս. Յովհաննէս Առաքեալ որ կը ներկայացնէ Աստուածորդոյն արեամբ գնեալ մարդկային Ազգը:

Թ. — Այս ամէն խորհրդածութիւններն ամենայն հաւատարմութեամբ և մտերմութեամբ ձեզի հաղորդելէն ետե, Պատ. Եղբարք և Սիրեցեալ Որդեակք իբր վերջարան կ'ուզենք աւելցնել Հովուական Նամակիս մէջ մեր այս երկայն և տաժանելի ճամբորդութեան նպատակն և արդիւնքը, որմէ պիտի հետեւցնէք այն ամէն պտուղները զոր ձեզմէ կը պահանջենք արդար իրաւամբ:

Նախ. Զեր ամենուն յայտնի է որ մեր կաթողիկոսական պաշտօնին ամենալուսեմ նպատակը և մեր գլխաւոր ջանքը, ինչպէս սկիզբէն մեր երջանկայիշատակ Նախորդները փոխ տարած են, ասկից ետե ալ պիտի ըլլայ, մեր Նուիրապետութիւնը և մեր բանաւոր հօտը Հռովմայ սուրբ Աթոռոյն կապող զօղը նոյնպէս ամրապնդեալ պահել: Եւ որպէս զի մեր և ձեր ամենուն ջանքերը անպտղութեան չգատապարտուին, ահա ամեն ձեռնարկէ առաջ, հետեւելով Պօղոս Առաքելոյն օրինակին, փութացինք գալ Հռովմ Սուրբ Պետրոսը տեսնելու. այսինքն, մեր պարտ ու պատշաճ յարգանքը և որդիական

հնազանդութիւնը մատուցանելու յոտս մեր Սրբազան Քահանայապետի, Քրիստոսի Եկեղեցւոյն անխալ Վարդապետին և Աստուծոյ ճշմարիտ Փոխանորդին, և Անոր հայրական օրհնութիւնը խնդրելու և ընդունելու մեր և ձեր ամենուն վրայ: Վասն զի կը հաւատանք որ յաւիտենական փրկութեան հասնելու համար պէտք է որ Քրիստոսի Եկեղեցւոյն տեսանելի Գլխոյն անընդմիջական իշխանութեան ներքե ըլլանք. Քրիստոսի օչխարներ, զառնուկներ ըլլալու համար պէտք է որ, ըստ Աւետարանի, զմեզ Պետրոսը և անոր յաջորդներն արածեն. Արածեա՛ զԲաւին Ի՛հ. Արածեա՛ զԵփայ Ի՛հ: Վասն զի Յիսուս Քրիստոս անոր միայն տուաւ երկնից արքայութիւնը բանալու և գոցելու իշխանութիւնը. և հետեապէս վստահ ենք որ մեր Նուիրապետութիւնը և հասարակութիւնը որչափ աւելի սերտիւ միացած մնայ Հռովմայ Սուրբ Աթոռոյն և անոր վրայ նստող արժանաւոր Սրբազան Հայրապետին այնչափ աւելի պտղաբեր պիտի ըլլայ ի սուրբ հաւատս: Ուստի կը հրաւիրենք զձեզ այս որդիական կատարեալ հնազանդութեան առ Սրբազան Քահանայապետն մեր Պիոս Ժ. և ջերմաջերմ կը յանձնարարենք ամենուն՝ աղօթելու, թէ Տէր սրահեցե զնա անփորձ, անաւստե եւ եղբայրի ընդ երկայն առաւ:

Երկրորդ. վստահ ենք որ Յիսուսի Ամենասուրբ Սրտին ջերմեանդութիւնը պիտի ազաւէ մեր Նուիրապետութիւնն և Հասարակութիւնը ո՛ր և է փորձանքէն և վտանգէն. և դժբաղդարար մեր մէջ ալ վարակելու սկսած անտարբերութիւնը և սուրբ Եկեղեցւոյ դէմ մտած վնասակար սկզբունքներն, սոսկ այդ Ամենասուրբ Սրտին օրհնութեամբ պիտի անհետանան. բացուած վէրքերը պիտի բուժուին: Ասով պիտի վերակենդանանայ մեր մէջ՝ մեր Նախնեաց անդրդուելի և վառ հաւատքը. ասով աստուածային և եղբայրական սէր պիտի բորբոքի մեր Հայ Կաթողիկէ Հասարակութեան մէջ, խաղաղութիւն պիտի տիրէ մեր ընտանեաց մէջ: Ահա այս պատճառաւ Բարիքի Մանարթը Եկեղեցին անցեալ Յունիս ամիսը, Յիսուսի Ամենասուրբ Սրտին Նուիրեալ այդ փառաւոր Տաճարին մէջ, ձեր ամենուն համար սուրբ Պատարագ մատուցանելով, Յիսուսի Ամենասուրբ Սրտի Եղբայրութեան գրել տըւինք մեր ամբողջ Նուիրապետութիւնը, և հանգիստութեամբ իրեն մատուցինք մեր Հասարակութիւնը. և ահա այն օրէն սկսեալ գիշեր ցորեկ մեր դիտման համար աղօթքներ կը մատուցուին հոն, որոց բարի արգասանաց կենդանի հաւատքով վստահ եմք: Ուստի գիտնալով որ այս ջերմեանդութիւնը արդէն մեր եկեղեցիներու շատերուն մէջ հաստատուած, և մեր հոգեւոր Քահանայք զայն ամենուն և ամեն տեղ քարոզելու կը ջանան, կը յորդորենք զձեզ և կը պարտաւորենք առհասարակ, ամեն թէմերու և առաքելութեանց մէջ ալ հաստատել այդ սքանչելի Եղբայրութիւնը, և տարածել ամէն ընտանեաց անհատներուն Յիսուսի Սուրբ Սրտին ջերմեանդութիւնը:

քաջայայտ ենք որ Նա պիտի գլխայ և պիտի ողորմի մեր տառապեալ Ազգին: Մենք ալ ձեզի հետ ի միասին ամեն վայրկեան սրտառուչ հառաչանք իրեն պիտի պաղատինք. Ո՛վ Ամենասուրբ Սիրա Յիսուսի, աղորմեաց մեզ:

Երրորդ. բոլոր սրտէ և անկեղծաւոր հաւատով կը հաւատանք ձեր ամենուն հետ թէ Տէրն Մեր Յիսուս Քրիստոս և Փրկիչ կենդանի է և կա տարեկապէս ներկայ Ամենասուրբ Հաղորդութեան մէջ. և կարող է ամէն հրաշք գործել իւր Աստուածային իշխանութեամբ նոյն Խորհրդոյն մէջ ալ, ինչպէս աշխարհքիս վրայ այնչափներ գործած է. խուրհուռ ականջը բացած է կոյրերու աչքերը, կաղերու հրաման ըրած է քալելու, դիւահարները աղատած է. հիւսնդաց բժշկութիւն, մեռելոց յարութիւն պարգեւած է: Կը դաւանինք և կը հաւատանք որ Ամենասուրբ Հաղորդութեան մէջ նոյն Քրիստոս, նոյն Աստուած է, նոյն անձ, նոյն մարմին և նոյն արիւն է. թէև սքողեալ հացի և գինւոյ կերպարանաց տակ: Նա, աղբիւր ամենայն բարեաց կարող է մեր Նուիրապետութեան և հասարակութեան ամէն բարիք ընել. գայթակղած միտքերը առողջացնել, մոլորեալ ոչխարները ճշմարտութեան փարախին բերել, ազատել զմեզ ամեն չարիքէն, մեր կղերին մէջ արծարծել սրբութեան եռանդը, արթնցնել ժողովրդեան մէջ հաւատոյ անդրդուելի ոգին և ամենուն հոգւոյն մէջ ճշմարիտ ջերմեռանդութիւն մը, և յաճախ և ամէն օր արժանապէս հաղորդուելու փափագը: Վերջապէս կարող է խաղաղութիւն տալ մեզի և երջանիկ ընել ամենքնիս. Եւ ահա ասոր համար մասնակցեցանք Մատրիտի Ամենասուրբ Հաղորդութեան տօներուն որպէս զի աղաչենք մեր Տիրոջ, ինչպէս օր մը կ'աղաչէր հարիւրապետն իւր զուակին առողջութեանը համար. ինչպէս ժողովրդապետն իւր զստեր համար. ինչպէս Մարիամ և Մարթա կ'աղաչէին մեռեալ Ղազարոսի համար: Մատրիտի փողոցներու մէջ պտտող կենդանի Յիսուսի Քրիստոսի քովէն քալելով մենք ալ ապրուշտով և հաւատքով պաղատեցինք կրկնելով. « Յիսուս, Որդի Դաւթի ողորմեաց մեզ »: « Տէր, ասա միայն բանիւ և բժշկեցի՛ մանուկս իմ »: « Տէր, էթէ կամիս կարող ես »: Ուստի կը յորդորենք ամենքնիդ քաջալերել զիրար ի բարիս, հրաւիրել զիրար ամենօրեայ Հաղորդութեան. ժողովել փոքր տղաքը սրբութեան առջև, Յիսուսի առջև զանոնք վարժեցնել ճշմարիտ ջերմեռանդութեան: Բայց որովհետև Ամենասուրբ Հաղորդութեան ջերմեռանդութիւնը չի կրնար զատուիլ Յիսուսի չարչարանաց մտածականէ, և պէտք է արծարծել Քրիստոսեան մտաց մէջ Գեթսեմանիի, չարչարանաց և Գողգոթայի սրտաշարժ խորհուրդները, և բնաւ չի մոռնալ ի սէր մեր խաչեալ՝ զՅիսուս Քրիստոս, և մեր աչաց առջևէն զայն բնաւ չի հեռացնել և աղերսել թախանձագին « Որ ի խաչին քացե՛ր զկողմնս աղբիւր »: « արքո՛ւ եւ մեզ ծառանցս զբաժակ փրկութեան » Եր:

Զորրորդ. Կը հաւատանք վերջապէս և վստահ ենք որ Կոյս Մարիամ Աստուածածնայ բարեխօսութիւնը շատ ազդու է Աստուծոյ առջև, և Նա մեր Նուիրապետութեան և Ազգին մասնաւոր պաշտպանն է, մանաւանդ Անարատ Յղութեան տիտղոսով. նա կարող է հալածել մեր հոգեւոր թշնամիները և առ Աստուած դարձնել մեղաւորներն, մեզի համար ընդունիլ իւր Յիսուս Որդիէն այն ամէն շնորհք ու բարիք որոյ պէտք ունինք ներկայ պարագաներու մէջ: Եւ ահա այս պատճառաւ գացինք նաև Լոբոտի ուխտատեղւոյն ուր սրբավայրի խորհրդաւոր լուծեան մէջ կը կարծէինք լսել աղքատ աղջկան մը երեցոյ Սուրբ Աստուածածնայ քայլերուն մխիթարիչ և յուզիչ արձագանդն: Հոն հանգիպեցանք հազարաւոր ջերմեռանդ ուխտաւորներու, և երեք օր Սուրբ Պատարագ մատուցինք հրաշագործ արձանի առջև ձեր ամենուն դիտման համար, և աղօթեցինք ի սրտէ, և զմեզ և մեր ամբողջ հասարակութիւնը Անոր մայրական խնամոց ընծայեցինք: Ուստի կը հրաւիրենք ամենքնիդ Սուրբ Կոյս Մարիամայ ջերմեռանդութեան, կը խնդրենք որ ամենքն ալ իրեն բարեխօսութեան գիմեն և աղաչեն ամենամեծ վստահութեամբ, կրկնելով սա պաղատանքը. Անկախիմ առաջի քո Սուրբ Աստուածին եւ աղաչեմք զանաւոր զիտայ. Բարեխօսեալ վստահ անձանց մերոց, եւ աղաչեալ ըզՄիածին Որդիդ. Փրկիչ զմեզ ի վտանգեմէ եւ յանձնեցեալ վստահ մերոց: (Շար.)

Ո՛հ ինչ մեծ մտաւորականաց մէջ կը տառապինք զիչեր և ցորեկ ձեր հոգւոց փրկութեան համար, մեր, այսչափ ամաւորով երկարած օտարութեան մէջ, գիտնալով որ սատանան կ'ուզէ կործանել և կ'արնցունել այնչափ հոգիներ « Երջի եւ խնորհ քեզո՛ւ կրակից » (Ա. Պետ. Ե. 8). և որչափ կ'աղօթենք Աստուծոյ որ խնայէ իւր ժողովրդեան, օրհնէ՛ իւր ժառանգութիւնը և ինքը հովուէ զայն Սուրբ Հոգւոյն շնորհներով, և այս աշխարհքիս ապականութիւններէն անվնաս պահելով բարձրացնէ ամենքը յաւիտենական երաշտութեան:

Տա՛յր Աստուած, Պատուական Եղբարք և Սիրեցեալ Որդեակք, որ մեր հայրական ձայնը հասնէր ամենուն սրտին, և մեր Հասարակութիւնը նոր ոգւով ու եռանդեամբ մը սկսէր հետեւիլ մեր ամէն յորդորներուն, որպէս զի այս աքտորանաց վայրի մէջ այլ և այլ նեղութեանց համբերելով պտղաբեր ըլլայ հոգեւորապէս, և արժանանայ վերջապէս երկնից Արքայութեան զոր ձեր ամենուն ի սրտէ կը մաղթենք. Եղիցի՛ Եղիցի՛:

Տուեալ ի Հռոմէ Արքայոյ Իրան Սրբոյն Պողոսի
15 Օգոստոս 1911. Մեր Կաթողիկոսութեան երկրորդ Տարին:

ՅՊՂՈՍ ՊԵՏՐՈՍ ԺԳ. ԹԷՐԶԵԱՆ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՊԵՏՐՈՍԻ ՏԱՆՆ ԿԻՒԿԻՈՑ

4732

2013

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0031775

